

**PLAYING G-D:
CAN I CHOOSE MY CHILD?
PGD AND GENETIC SCREENING—
A TORAH PERSPECTIVE**

Source Materials
Rabbi Kenneth Brander
Dean, Center for the Jewish Future
Yeshiva University
brander@yu.edu

מזריע תהילה יולדת נקיבה) ויהיו בני אולם אנשים גבורי חיל דורכי קשת ומרבים בנים ובני בנים (דה"י"א ח, מ) וכי בידו של אדם להרבות בנים ובני בנים, אלא מתוך שמשחין עצמן בבטן (מלהזריע), כדי שיזריעו נשותיהן תחלה שיהיו בניהם זכרים, מעלה עליהן הכתוב כאלו הם מרבים בנים ובני בנים. והיינו דאמר רב קטינא יכולני (שישהא עצמו כלהזריע) לעשות כל בני זכרים, [ד]אמר רבא, הרוצה לעשות כל בניו זכרים יבעול וישנה. (שמתוך תאות בעילה ראשונה תהא מזרעת, ונהי נמי דתזריע אחריו תקדום הורעתה בבעילה שניה). (גדה לא.)

[י] [אשה כי תזריע], שאלו את בן זומא, בתולה שעברה (פי' אשה הרה שנברקה ונמצאת בתולה — ר"ח) מהו, מי חיישינן לדשמואל (ומביאה נתעברה), דאמר שמואל יכול אני לבעול כמה בעילות בלא דם (והריני קורא בה אשה כי תזריע וילדה זכר וטמאה וחיבת קרבן לידה — ר"ח), או דלמא דשמואל לא שכיחא, אמר להו, דשמואל לא שכיח וחישינן שמא באמבטי עיברה (כגון שירד איש באותה האמבטי ופלט שכבת זרע, וירדה אשה וקירבה באותה טיפה של ש"ז ונכנסה בתוך רחמה ונתעברה, וזה מעשה נסים הוא ואינה טמאה לידה, שאין אני קורא בה אשה כי תזריע — ר"ח חגיגה טז.). (חגיגה יד: טז.)

[יא] אשה כי תזריע וילדה זכר, אמר ר' יצחק אמר ר' אמי, אשה מזרעת תחלה יולדת זכר, איש מזריע תחלה יולדת נקבה, שנאמר אשה כי תזריע וילדה זכר. תנו רבנן בראשונה היו אומרים אשה מזרעת תחלה יולדת זכר, איש מזריע תחלה יולדת נקבה, ולא פירשו חכמים את הדבר (מגלן) עד שבא רבי צדוק ופירשו, אלה בני לאה אשר ילדה ליעקב בפדן ארם, ואת דינה בתו, (בראשית מו, טו) תלה הזכרים בנקבות (בני לאה) ונקבות בזכרים, (ואת דינה בתו. משום הך דרשא איש

[ו] אשה כי תזריע וילדה זכר, למה בפרשת יולדת כתיב למעלה הימנה מאכלו של האדם (זאת החיה אשר תאכלו לעיל יא, ב), ולמטה הימנה נגעים (אדם כי יהיה בעור בשרו וגו' לנגע צרעת, להלן יג, ב), אלא כך העיד המקום על הגולד, הוי מתבונן באיזו תנאי בראתי אותך, אם עשית מעשים טובים, ראה מה למעלה מראשיתך, זאת החיה אשר תאכלו וכו', אכול מה שתקנתי לך, ואם תפנה אחור, ראה מה כתיב אחריך נגעים. (פירוש תדשא)

[ז] אשה כי תזריע וילדה זכר, אמר ר' חייא בר אבא א"ר יוחנן, כל הפורש מאשתו סמוך לוסתה הויין ליה בנים זכרים, דכתיב (לעיל יא, מז) להבדיל בין הטמא ובין הטהור, וסמך ליה אשה כי תזריע וילדה זכר (המבדיל בין טמאה לטהרה תלד אשתו זכר — רש"י). (שבועות יח:)

[ח] אשה כי תזריע וילדה זכר, אמר ר' חייא בר אבא א"ר יוחנן כל המבדיל על היין במוצאי שבתות הויין לו בנים זכרים, דכתיב (לעיל י, יא) להבדיל בין הקדש ובין החול,

וכתיב התם (לעיל יא, מז) להבדיל בין הטמא ובין הטהור, וסמך ליה אשה כי תזריע [וילדה זכר]. (שבועות יח:)

[ט] אשה כי תזריע וילדה זכר, אמר רבי בנימין בר יפת אמר ר' אלעזר, כל המקדש עצמו בשעת תשמיש (דרך צניעות) הויין לו בנים זכרים, שנאמר (לעיל יא, מד) והתקדשתם והייתם קדושים, וסמך ליה אשה כי תזריע [וילדה זכר]. (שבועות יח:)

Baba Batra, 10a

They retorted from the evidence of a Baraisa, which states: **מה יעשה אדם ויהיו לו בנים זכרים** — **WHAT SHOULD A MAN DO IN ORDER TO MERIT HAVING MALE CHILDREN?**^[5] ר' אליעזר — **R' ELIEZER SAYS: HE SHOULD LIBERALLY DISTRIBUTE HIS MONEY TO THE POOR.**^[6] ר' יהושע אמר ישמח — **R' YEHOShUA SAYS: HE SHOULD MAKE HIS WIFE HAPPY** in preparation **FOR THE MITZVAH** of marital relations.^[7]

The Gemara relates that this argument was, in fact, once advanced by a Roman general:

וְזוֹ שְׂאֵלָה שֶׁאֵל טוּרְנוֹסְרוּפּוֹס הִרְשֵׁעַ אֶת רַבִּי עֲקִיבָא – And this very question the wicked Turanus Rufus^[9] asked of R' Akiva: אִם אֱלֹהֵיכֶם אוֹהֵב עֲנִיִּים הֵאָסוּרִין – If your God is a lover of the poor, and confined [the servant] in prison – וְהִלֵּךְ אֶתְּמָן לֹא כּוֹעֵס עָלָיו – for what reason does He not sustain them?

R' Akiva offered the reply previously mentioned: [R' Akiva] said to Turanus Rufus: God makes people needy in order that, through our giving them charity, we may be saved from the

judgment of Gehinnom.

Turanus Rufus took issue with this response:

[Turanus Rufus] said to [R' Akiva]: On the contrary! – This giving of charity is what actually condemns you to be punished in Gehinnom!

Turanus Rufus explained himself allegorically:

I shall illustrate this concept for you with a parable. – To what is this matter similar? – It is analogous to the case of a human king who was angry at his servant and confined [the servant] in prison – and ordered that no one feed him or give him drink. – And one man subsequently went and fed [the servant] and gave him drink in defiance of the king's order. – When

the king hears about this man's actions, is he not angry at [the man]? – And you Jews are called servants of God, – as it says: *For unto Me the children of Israel are servants!*^[12] Hence, by giving charity you actually violate the edict of God, your King, and so incur the judgment of Gehinnom.

R' Akiva countered with a parable of his own: R' Akiva said to [Turanus Rufus]: I shall illustrate the situation for you with a different parable. – To what is this matter of giving charity similar? – It is analogous to the case of a human king who was angry at his son and confined [the son] in prison – and ordered that no one feed him or give him drink. – And one man subsequently went and fed [the son] and gave him drink, thereby saving his life. – When the king hears about this man's actions, does he not send [the man] a gift?^[13] – And we Jews are called sons of God, – as it is written: *Sons you are to HASHEM, your God.* Thus, although imprisoned in exile, the Jewish people are still God's children,^[15] and one who sustains the poor among them with gifts of charity earns God's gratitude and is thus absolved from the judgment of Gehinnom.

Meiri Sanhedrin 67

Meiri Sanhedrin 67

כל שהוא נעשה בפעולה טבעית אינו בכלל כשפים, אפילו יידעו לברוא בריאות ינות שלא מזיווג המין, כמו שנודע בספרי הטבע שאין הדבר נמנע, רשאים לעשות, שכל שהוא טבעי אינו בכלל הכישוף. ודומה לזה אמרו: כל שיש בו משום רפואה אין בו משום דרכי האמורי.

Masechet Yevamot, 69b

תלמוד בבלי מסכת יבמות דף כט עמוד ב

אמר רב חסדא: טובלת ואוכלת עד ארבעים, דאי לא מייעברא - הא לא מייעברא, ואי מייעברא - עד ארבעים מיא בעלמא היא.

Shulchan Aruch Yoreh Deah,
Siman Shin-Hey (305), Seif 23

שולחן ערוך יורה דעה סימן שה סעיף כג

בן ח' חדשים שהוציא (כה) ראשו מת, והמפלת שפיר מלא דם או מלא מים או מלא גוונים, והמפלת כמין דגים וחגבים, שקצים ורמשים, והמפלת ליום ארבעים, הנוכד אחר כל אלו בכור לפדיון. (ובל זמן כט) שאין איבריו מרוקמים. אין פוסק הבא אחריו ואפילו בזמן החזקתו על זמנו. מהרש"ם שירש הביא.

להשתמש בזרע של אדם זה ובביציות של אשה אחרת מטעמים מובנים, או אם בעלה עקר, או מכל סיבה אחרת וכללן סיבות רפואיות. יש אכן הוכחות שהיו זברים מעולם. לדעתם, בני-זוג שאינם יכולים להיכנס כדרך העולם (או בהזרעה מלאכותית שביחס אליה יש היתר מרווח) חובה עליהם להתגרש. אלה הם קצות מחלוקת חכמי דורנו בנושא מורכב זה.

★ והנה כבי כותב "שכבת החולים הנמצא באחת השכונות המרכזיות ליהודים חודים בני-יורק, ושכבי הוא יור"ר בפועל במחלקה לפוריות האשה" אתם עוסקים בהפריית מבחנה, וכנראה שקיבלתם דעת המתדיים. ועל כן אבוא להשיבו על עיקר שאלתו, שכל הביציות שהופרו בזמן שהן במבחנה, אין עליהן כלל ועיקר דין עובר, ואין מחללין עליהן את השבת, ומותר לזרוקן אם לא נבחרו להשתלה. משום שאין דין הפלה אלא מרחם אשה דוקא. כך הוא הדין לגבי ישראל, והוא הדין לגויים. אף שגם לגביהם שייך איסור הפלה ואפילו תוך ארבעים יום, אבל במבחנה אין כאמור איסור כלל.

ב. דילול עוברים

ועתה לשאלתו השניה כדלהלן: "לפעמים נשים סובלות מאי-פוריות משום שהביציות לא יודדות מהשתלה. לפעמים גורמות התרופות לכך שהרבה ביציות יוצאות יחיד מהשתלה ונמצא שהאשה בהריון עם הרבה (לפעמים שמונה או חששה) עוברים. למרות שמן הסתם כל העוברים בפני עצמם הינם בריאים, הרי אם יימשך ההריון, כמעט בטוח מבחינה סטטיסטית שיוולדו כולם פגים בתקופה מוקדמת של ההריון (לפני 26 שבועות) וא"כ יהיו חלשים מאד עם פגמים חמורים, פגמים או מוחיים. פגים כאלה, ברובם המוחלט, ימותו בשבועות שאחרי הלידה או יסבלו מאד כל ימי חייהם. מצב הפג קשה יותר וכל שמדע הלידה מוקדם יותר, ומדע הלידה מושפע ממספר העוברים. גם יש לציין שיש סכנה לאם להיות בהריון עם מספר רב כל כך של עוברים.

שאלתי מתייחסת לפורצורה של "דילול עוברים". בשליש הראשון של ההריון מכניסים לתוך הרחם מחט כדי להרוג כמה מהעוברים. לא חשוב איזה מהם הורגים, אבל האחד או השנים הנשארים כחיים מסתמא יוולדו ויגדלו בריאים ושלמים. מבחינה סטטיסטית אין סכנה יתירה באחד או בשני עוברים, ויש סכנה אם ישנם ארבעה עוברים או יותר. לגבי שלושה עוברים אין נתונים סטטיסטיים ברורים.

5. וכ"כ הגריש הלוי ואונר, ש"ת שבת הלוי, ח"ה סי' מז (הובא: נשמת אברהם אבה"י, א. ה., ערך ד"ה חילול שבת עבור תינוק כות).
— העורך

הרב חיים דוד הלוי

**על דילול עוברים¹
והמעמד ההלכתי של עוברים במבחנה²**

א. המעמד ההלכתי של ביציות מופרות במבחנה
הנני מאשר קבלת מכתב כבי מיום ט"ו בכסלו תשמ"ט, בשאלותיו דלהלן. הראשונה, "בענין הפרייה מלאכותית במבחנה, שכמעט בכל מעבדה רפואית בארצות-הברית העוסקת בהפרייה נהוג לאסוף מהזאם מספר ביציות בבת אחת ולערבב אותן עם תאי זרע של האב במבחנה. ברדיקס אח הביציות שהופרו במשך כמה ימים, ואז מחליטים אילו מהן לחזיר לרחם האם. שאלתי היא: מהו המעמד ההלכתי של הביציות שהופרו בזמן שהן עדיין במבחנה? האם יש להן דין עובר שמחללין עליהן את השבת, האם מותר לזרוק את הביציות שלא נבחרו להשתלה? והאם יש נפקא-מינה אם מדובר בשל יהודים או בשל גויים?"

בראשונה אקדים שמטעמים שמורים עמי לא רציתי לדון מעולם בנושא זה, וגם עתה אין ברעתי לדון בנוף הנושא. אך זאת אומר שעצם ההפרייה המלאכותית שנוי במחלוקת גדולה של חכמי דורנו³. יש שהחזירו הדבר כאם חיה הקפדה והשגחה שישתמשו בזרע האב וביציות האם הלבד, וכשאין שום חשש תערובת של אחרים. וגם אז נחלקו הדעות, יש אומרים שאין ללוד מהפריית מבחנה מתיחס להריון כלל, ואין האב מקיים בזה מצות פרייה-ורביה, אבל לדעתם מקיים מצות "לשבת יצרה". דיש נוטים לחשוב שאין הוא מקיים אף לא מצות "לשבת יצרה". לעומתם יש מי שכתב שבהפריית מבחנה מקיים מצות פרייה-ורביה דאורייתא, ולכן נטה להחזיר לזוג שאינם יכולים ללדת דרך טבע. להשתמש בהפריית מבחנה. אך לעומת זאת יש שכתבו בתקיפות רבה לאסור דבר זה בחלית האיסור, וטעמם ונימוקם עצמם שאין לסמוך על הרופאים⁴ העלולים

1. ראה: דילול עוברים — ש"ת, הרב יצחק זלברשטיין וד"ר פינחס ארש, אסיא מה-מ, עמ' 68-62 (תשמ"ט).
2. בחנוכה לש"ת של הרב יצחק זלברשטיין על דילול עוברים העביר הרב חיים דוד הלוי (הרב הראשי וראב"ד לה"א-יפו המוחזק) למערכת "אסיא" את העתק מכתבו מיום י"ט בטבת תשמ"ט לפורו ריצ"ד חיים גראוי, יור המחלקה לפוריות האשה, ב"ח רמב"ם כבוד-פארק (ברוקלין, ניו יורק).
3. ראה: נשמת אברהם, אבה"י, סי' א, ס"ק ה, פסקה 3: העורך
4. ספר אסיא ה, עמ' 84-93.
ראה: מ. הלפרין, על נשמת אברהם חלק אבה"י, פרק א, ילדי מבחנה.
אסיא מה-מו (תשמ"ט), עמ' 119-120 ובה"ע 3 שם.
— העורך

הלכות פריה ורביה

סימן א דיני פריה ורביה ושלא לעמוד בלא אשה

סעיף ה כיון שיש שיש לאדם (א)זכר ונקבה קיים מצות פריה ורביה, והוא שלא יהיה הבן סריס או הנקבה איילונית (פי חיל האף זכר האלו, כלומר שיש לאשה טבע הולד, וקיימים הם שאין לה עליס נקיים וקולה ענה ולומד מקום מינו טולט מנופה למד הנקיים).

נשמת אברהם

- 1 זכריים וזרעונים נקביים כך שבהזרעה מלאכותית יש סיכוי טוב להבטיח את מין הזכר.
- 2 זוג שיש להם כמה בנות ורוצים בן, האם מותר להם להשתמש בהזרעה מלאכותית (בהשגחה וכו') עם הפרדת הזרעונים כנ"ל כדי שיהיה להם בן?
- 3 ולכאורה נראה שאין לעשות כן, כי ראה בנשמת אברהם שגם הפוסקים המתירים הזרעה מלאכותית התירו רק לזוג שאין להם ילדים כלל וכן רק אחרי שעברו 10 שנים ונקביעה רפואית מוסמכת שאין עצה אחרת - רק בתנאים אלה התירו הוצאת זרע בידים. אמנם ראה שם שהבאתי בשם הגרש"ז אייערבאך שליט"א שכתב לגבי הוצאת זרע לבריקה וז"ל: ויתכן ראפילו אם כבר יש לו בן ובת גם כן מותר כדי לקיים מצות שבת או שאשתו מצטערת הרבה מזה שאין להם עוד בנים, עכ"ל. אך כתב לי הגרש"ז אייערבאך שליט"א: הרי בריקה אין דינה כבטלה הואיל וזה לצורך רפואה כדי שיוכל לקיים פו"ר או מצות שבת, מה שאין כן מי שרוצה רק בן, משוחזת בידים את כל השאר, ונמצא שהוא ודאי משוחזת ורק בחלק קטן רצונו לנסות להציל ע"י הזרעה, עכ"ל.
- 4 וכן לגבי זוג שאין להם ילדים כלל ואחרי שקיבלו היתר להזרעה מלאכותית רוצים לוודא שהילוד יהיה זכר (או נקבה). ולכאורה כאן גם לדעת הפוסקים הנ"ל יהיה מותר לבצע הפרדת הזרעונים לשני המינים לפני הזרקה החלק הרצוי לרדם האשה. וכתב לי הגרש"ז אייערבאך שליט"א: חושבני שגם זה לא רצוי להתייר, עכ"ל.
- 5 ואמנם בעצם השיטה יש השחתת חלק מהזרע בידים, אך גם בהוצאת זרע לבריקה יש השחתה, לא רק של חלק אלא של כל הזרע בידים, וכל זאת מקובל להתייר בתנאים מסויימים, וכן בהפריה במבחנה משתמשים רק בחלק קטן מהזרע כדי להפריח את הביציות. וכתב לי הגרש"ז אייערבאך שליט"א: כתבתי כבר שזה לצורך פו"ר או שבת ולא לבטלה, עכ"ל. אך צ"ע בשתי השאלות הנ"ל האם לא בכגון דא נאמרי: בהויי כבשי דרחמנא למה לך, וכתב לי הגרש"ז אייערבאך שליט"א: למה אני מסכים, עכ"ל.
- 6 לעומת האמור לעיל, אמר לי הגאון שליט"א בוז שידוע שילדיהם הזכרים עלולים לסבול ממחלה קשה (כגון המופיליה) מותר לבצע עבורם הזרעה מלאכותית (מבעל לאשתו) אחרי הפרדת הזרעונים והזרעת הזרעונים הנקביים בלבד.

Rabbi Zilberstein

אסיא נ"א-ג"ב (וכך י"ג, ג-ד) אייר תשנ"ב

אותם ביציות הפגיעות למחלה, מותר שלא להשתילן ומותר אף להשמירן ואין בכך איסור, ואין לביציות מופרות אלו הנמצאות מחוץ לרחם דין "נפש", והמשמירן אינו בגדר "מאבר נפש", כי התורה אסרה לשפוך דם אדם הנמצא באדם, כמבואר בספר בראשית "שופך דם האדם, באדם, דמו יישפך". הכוונה לחיי עובר הנמצא באדם, כלומר ברחם אמו, אבל לא בהיותו עדיין במבחנה.

כמו כן אין רשות לחלל שבת כדי להציל ביציות של מבחנה כי אינן עדיין בגדר "נפש". ומותר לחלל שבת כדי להציל נפשו של מי שכבר נולד אבל לא כדי להציל נפשו של מי שעדיין לא נולד.*

ויתירה מזו, מבואר ע"י רבותנו ו"ל שאסור לעבור איסורי תורה כדי להחיות מת. ולכן תמותו התוספות איך היה מותר לאלוהו הנביא, שהוא כהן, להיטמאות למת ולהחיות את בן האשה האלמנה.

חייבים גם מאד להזהר לא לערבב ביציות ולא לערבב זרע הבעל עם זרע של אדם זר ויש בזה חשש ממורות.

* ראה: נשמת אברהם, כרך ג, אבהע"ז, סי' א, סי' ק (ה), ד"ה חילול שבת.

העורך -

בסייד מכון פוריות ורפואה עפ"י ההלכה - פוריות ורפואה עפ"י ההלכה
Puah Institute - Fertility and Medicine in Accordance with Halacha

רח' עזריאל 19, ג. שאול, ירושלים 95477, טל' 02-6515050, פקס, 02-6517501
19, Azriel St. Givat Shaul, Jerusalem 95477, Tel: 02-6515050 Fax: 02-6517501
דואר אלקטרוני: E-mail: info@puah.org.il אתר: Site: www.puah.org.il

הרב מנחם כורשטין

ראש המכון

יום רביעי כ"ז אדר תשס"ג

למכובדנו היקר
רב ברכה ושולם

חננו פונים אל כבודו בשאלה העולה מזוגות רבים הפונים אל המכון והיא האפשרות לבחירת בן או בת .
כיום ישנן, בעיקר, 3 שיטות לצורך כך :

א. דיאטה מיוחדת המעלה את הסיכוי ללידת בן, או, דיאטה שונה ללידת בת . לזה מצרפים את
בדיקת יום הבייץ של האשה ומכוונים את זמן יחסי האישות בהתאם לרצון הזוג לבן או בת .
שיטה זו נותנים לה המומחים כ - 60%-75%

ב. שיטה בה מפרדים הרופאים את זרע הבעל לזרעונים זכריים ולזרעונים נקביים ואח"כ מזריקים את
הזרעונים הרצויים לרחם האשה ואת השאר לנרתיקה. פעולה זו, אם תותר, אפשר לעשות אותה
עם פיקוח הלכתי של המכון.
בשיטה זו יש ליצערנו גם סחטנים וכדי ויעילותה מוערכת בין 90% - 80% שרופא שאנו מכירים
העליו ככל 20 מקרים שהוא עשה אך תמיד מדגיש לזוגות שהוא מבטיח רק 85% הצלחה.

ג. הזוג עושה הפריית מבחנה שבה עושים את ההפרייה במבחנה כשהעובר נמצא במצב של כ - 8
תאים - (בגודל גרגר סוכר) לוקחים תא אחד או שניים וכודקים אם זה בן או בת ומחזירים לאשה
את העוברים הרצויים. כמובן ששיטה זו היא מורכבת יותר מבחינה רפואית שכוללת הוצאת זרע
הבעל ושאיבת הביציות מאשה בהרדמה פעולה זו יכולה להעשות בפקוח המכון כמו כל הפריית
מבחנה.
פעולה זו נחשבת כ 100% הצלחה.

הבקשות של הזוגות לעשות טיפולים אלו הם : או לצורך כניעת לידת ילד עם מום (במקרה
שהמומים הם רק אינל בנים או רק אצל בנות) או כמקרים שלזוג יש הרבה ילדים מאותו המין ומעונן
" לקיים את הכוונה".

כריענוני לציין שפעמים רבות זוג פונה לכובן ונמצא במצוקה גדולה ואף פעמים "מאיים" בפרוד וכדי אם
לא ימצא פתרון לבעייתו.

כריענוני לטאול את כבוד הרב באילו מקרים ואיזה סוגי טיפולים יהיה אפשר להתיר אחד מהטיפולים
הג"ל ואם כן כמה ילדים מאותו המין צריך שיהיה לזוג בכדי שנתיר לו אחד מהפעולות הג"ל.
אנו יודעים שכל מקרה צריך להבחן לגופו אך אנו רוצים לקבל הדרכה ודבר הלכה מהרב בנושא.
במידה ויש צורך להוסיף פרטים נשמח.

מצפה לתשובות של הרב

בברכה רבה

מנחם כורשטין
הרב מנחם כורשטין

ראש המכון

בס"ק ה' פ' ונקודה ונצ"ה צרצ"ר ח"ה השבועות מ"ל אמ"מ
ירושלים ז"ה"ל ת"ב"ל
ש"ו ובר"ה חכ"ו הר"ה ל' מנחם כ"ו ש"ל
אח"כ כ"ה

לצ"ד הדרך הראשונה היא המובחרת, כי אין בה
מאום השחמת ז"ה"ל ח"ק
וידוק הש"ל חק"ה על הש"ל
ב"ק"ה ק"ה

צ"ה ח"ה
א"ה ח"ה

כ"ו אייר תשס"ג

ב"ה

פגישה עם הראשון לציון - הרב עמאר שליטי

בחירת מין העובר - הרב מנחם תאר את השיטות השונות :

דייטה, ברירת זרעונים, PGD.

הרב - דייטה פשוט שאפשר.

- שאר השיטות מאד לא פשוט. ברמב"ן ובחינוך כותבים לגבי כלאים שהטעם לאיסור הוא מפני האדם שמתערב במעשה בראשית. כשיש שאלה מיוחדת (כגון הרבה בנות ללא בנים) צריך שאלה מפורטת. יתכן שיהי מקום להתיר בפרט כשיש צורך רפואי או כדי להשלים פו"ר, או משום שלום בית. אבל לצורך "תכנון משפחה" - אין להתיר.

לשלוח לרב את השאלה בקצרה עם תיאור המצב והרב ישתדל לענות.

תשובת הרב נויבירט

בע"ה

כב' רבני פוע"ה שליט"א

אתחד"ש

צר לי שאתם מתעסקים בענינים שנסתרים מאתנו.
תפקדכם לעזור לאנשים בעיני אשות, ולא בענינים כאלה.
ועוד - אנחנו צריכים לעשות את שלנו, והשאר בדי הקב"ה.
אגב תעיין בספריו של פרופ' אברהם שהוא מביא מכתב מהגרל"ז אוירבך זצ"ל.

בברכה,

הרב נויבירט

בסייד **פואה** - פוריות ורפואה עפ"י ההלכה.
Puah Institute - Fertility and Medicine in Accordance with Halacha

רח' עזריאל 19, ג. שאול, ירושלים 95477, טל' 02-6515050, פקס, 02-6517501
 19, Azriel St. Givat Shaul, Jerusalem 95477, Tel: 02-6515050 Fax: 02-6517501
 דואר אלקטרוני: E-mail: info@puah.org.il אתר: Site: www.puah.org.il

הרב מנחם כורשין

ראש המכון

יום ראשון א' סיון תשס"ג

למכובדנו היקר
 הרה"ג הרב מאיר ניסים מאזוז שליט"א,
 רב ברכה ושלום

מכון פואה למאמרים זכר = זכר = זכר = זכר
 = אלא ה' הבלתי אה'!

הננו פונים אל כבודו בשאלה העולה מזוגות רבים הפונים אל המכון והיא האפשרות לבחירת בן או בת.
 כיום ישנו, בעיקר, 3 שיטות ליצור כך:

- א. דיאטה מיוחדת המעלה את הסיכוי ללידת בן. או, דיאטה שונה ללידת בת. לזה מצרפים את בדיקת יום הביוץ של האשה ומכוונים את זמן יחסי האישות בהתאם לרצון הזוג לבן או בת. שיטה זו נותנים לה המומחים כ- 60%-75% הצלחה.
- ב. שיטה בה מפרידים הרופאים את זרע הבעל לזרעונים זכריים ולזרעונים נקביים ואח"כ מזדיקים את הזרעונים הרצויים לרחם האשה ואת השאר לגרתיקה. פעולה זו, אם תותר, אפשר לעשות אותה עם פיקוח הלכתי של המכון. בשיטה זו יש לעדננו גם סחטנים וכדי ויעילותה כוערכת בין 40% - 80% שרופא שאנו מכירים הצליח בכל ה20 נקרים שהוא עשה אך תמיד מודגיש לזוגות שהוא מבטיח רק 85% הצלחה.
- ג. הזוג עושה הפריית מבחנה שבה עושים את ההפריה במבחנה כשהעובר נמיצא במיגב של כ- 8 תאים - (כגודל גרגר סוכר) לוקחים תא אחד או שניים ובודקים אם זה בן או בת ומחזירים לאשה את העוברים הרצויים. כמובן ששיטה זו היא כוורכת יותר מבחינה רפואית שכוללת הוצאת זרע הבעל ושאיכת הביציות מאשה בהרדמה פעולה זו יכולה להעשות בפקוח המכון כמו כל הפריית מבחנה. פעולה זו נחשבת כ- 100% הצלחה.

הבקשות של הזוגות לעשות טיפולים אלו הם: או ליצור מניעת לידת ילד עם מום (במקרה שהזוגות הם רק אינל בנים או רק אינל בנות) או במקרים שלזוג יש הרבה ילדים מאותו הטין ומעוניין "לקיים את המצווה". ברצוננו לציין שפעמים רבות זוג פונה למכון ונמצא במצוקה גדולה ואף פעמים "מאיים" כפרוד וכדי אם לא ימצא פתרון לבעייתו. ברצוננו לשיאול את כבוד הרב כאילו מקרים ואיזה סוגי טיפולים יהיה אפשר להתיר אחד מהטיפולים הנ"ל ואם כן כמה ילדים מאותו המין צריך שיהיה לזוג ככדי שנתיר לו אחד מהפעולות הנ"ל. אנו יודעים שכל מקרה צריך להבחן לגופו אך אנו רוצים לקבל הדרכה ודבר הלכה מהרב בנושא. נמידה ויש צורך להוסיף פרטים נשמת.

מצפה לתשובת של הרב
 בברכה רבה

הרב מנחם כורשין

ראש המכון

אין לי ספק כלל. אצל גיטה ראשונה מותר להתאם
 בלאו גרז אלא בגר' הולכה לישות ל טינו ככריס
 יצולו זיגנה. גיטה שניה ואלו גי. נראים כהמצרעה
 להתאם הולכה. ואם זמבן מצורק מניצא לידת זכר אלא מוגר להשגיש
 גיטה האחרונה. ז'31.
 יג אהוב אגדלי המומים

SPRING 2007

of Orthodox Jewish Thought

TRADITION

EDITOR'S NOTE

"He Loved People"

Shalom Carmy

**"PLUNGING INTO MIGHTY WATERS
AND EMERGING WITH A BROKEN
SHARD": NEW ORLEANS AND THE
MIND OF GOD**

Emanuel Feldman

**A RABBINIC EXCHANGE ON THE
GAZA DISENGAGEMENT**

Avraham Shapira and Aharon
Lichtenstein

**SEX SELECTION AND HALAKHIC
ETHICS: A CONTEMPORARY
DISCUSSION**

Joel B. Wolowelsky and Richard V.
Grazi ✧ Kenneth Brander ✧ Barry
Freundel ✧ Michelle Friedman ✧ Judah
Goldberg ✧ Ben Greenberger ✧ Felge
Kaplan ✧ Edward Reichman ✧ Deena
R. Zimmerman

FROM THE PAGES OF TRADITION

**R. Raphael of Bershah's Commitment
to Truth**

Shnayer Z. Leiman

**SURVEY OF RECENT HALAKHIC
PERIODICAL LITERATURE**

Cadavers on Display

J. David Bleich

COMMUNICATIONS

SEX SELECTION AND HALAKHIC ETHICS: A CONTEMPORARY DISCUSSION

EDITOR'S NOTE:

Medical ethics is, of course, a halakhic issue left to posekim to adjudicate. But it also includes a social and public-policy dimension, as well as an attitude towards what may be technically permissible. As the secular medical community discusses the parameters of sex selection through pre-implantation genetic diagnosis, we asked Joel B. Wolowelsky and Richard V. Grazi to introduce the issues from a halakhic perspective and for a group of thoughtful discussants to then offer various perspectives on the issue.

— SC

TRADITION

KENNETH BRANDER

There are several issues that need to be evaluated when discussing the use of scientific advances to help actualize the dream of a couple having a family.

While *posekim* overwhelmingly endorse the use of reproductive technology to help overcome issues of infertility or genetic challenges, there are several halakhic considerations involved in the use of IUI and IVF.¹ This is especially true when the IVF procedure involves donor gametes, surrogacy, or when conception happens posthumously.² These issues are too complex to be discussed here. My comments will focus on the specific halakhic issues concerning PGD.

Checking a fertilized egg for genetic anomalies or for gender raises two primary questions. First, if in the process of checking the fertilized egg a decision is made not to implant the egg either due to genetic anomalies or that the egg does not represent the desired gender—what is to happen with such a fertilized egg? In the case of gender selection,

TRADITION

where the fertilized egg is healthy but the “wrong” sex, the preferred method would be cryopreservation, which is a form of freezing at -80°C to -196°C that suspends fetal development (as well as all biochemical reactions) and allows the fertilized egg to be kept in this state indefinitely. This will allow the fertilized egg to be used in the future for stem cell research or perhaps a future pregnancy. However, a fertilized egg in which genetic anomalies have been found can be destroyed, since destroying a fertilized egg is not of halakhic concern. Fetal matter that is less than forty days old is considered by the Talmud (*Yevamot* 69b) to be *maya be-alma*—“a sack of water,” having no legal status as a fetus or a quasi human being. This explains why a woman who miscarries in the first forty days of pregnancy does not assume *tum’at yoledet* (*Shulhan Arukh, Yoreh De’ah* 194:2). Additionally, such an early miscarriage does not remove the responsibility of *pidyon ha-ben* from being imposed on future progeny (*Shulhan Arukh, Yoreh De’ah* 305:23).

Ramban permits the violation of Shabbat to save even a 40-day or younger fetus. This is not based on the premise that it is a life or a quasi-life but rather that it is better to violate one Shabbat in order for the fetus to be saved, enabling it to celebrate many *Shabbatot* in the future. “Therefore, even with the saving of a fetus that is less than forty days old, which is not considered a living entity, you violate [the Shabbat] as is articulated by *BeHaG*.”³ The license to violate Shabbat is predicated on the fact that the fetus, although not yet considered a living entity on any level, is in a location (the womb of the mother) that provides the necessary elements for development into an entity that will eventually be a human being. Therefore, R. Hayyim David ha-Levi explains that one may not violate the Shabbat to save frozen fertilized eggs (which are always less than 40 days old), since, in the environment of a lab, fetal matter has no potential for any development.⁴ Once again, this underscores that fetal matter at 40 days old is not yet considered a life. It is for this reason that R. Zilberstein permits their disposal, especially when they have genetic anomalies.⁵

Secondly, one must question whether there a concern that the sperm used was wasted with the disposal of fertilized eggs. This issue is obviated with the recognition that the sperm expressed was used to fertilize many eggs. Those fertilized eggs passing the PGD criteria will still be used for the purpose of procreation. For this reason, R. Shelomo Zalman Auerbach permitted sperm-washing, which, by definition causes the destruction of some of the sperm expressed, provided that at least part of the sample was used for procreation.⁶

With all this, it would seem that the ability to perform PGD is permitted and without halakhic concern. Yet, there is still an overarching issue that PGD may create. When PGD is used to screen for genetic challenges, science serves as the conduit through which suffering and pain can be obviated for the child, family, and society. Using PGD for this purpose should be encouraged.

However, does the use of PGD for gender selection begin a form of eugenics? When a couple can orchestrate gender, what is next? Will we allow medical tests to screen fertilized eggs based on the couple's desires, such as hair and eye color? When do we cease to become partners of God and attempt to replace God? The gift of science must be used with great circumspect. PGD, when used to determine gender, can help navigate difficult familial situations. The use of PGD for gender selection may help a couple perform the mitsva of *peru u-revu* and in some cases, obviate a painful familial situation. An example from actual *she'eilot* is the distress of a *Kohen* having a son, who due to a sperm donation (which defines paternity) will be considered a *Yisrael* and will not receive the first *aliya* in synagogue or be involved in *birkat Kohanim*. While PGD may insure that such a family has a daughter, the implication for society is dangerous. The license given to use PGD in this manner must be closely scrutinized.

The Talmud (*Shabbat* 31a) lists a menu of questions asked to each of us after our passing in the heavenly court. One of the questions is: "*asakta be-pirya ve-rivya?*" The Talmudic framing of this question is fascinating: "Where you involved in trying to fulfill the commandment of procreation (of having a male and female child)?" Notice the phraseology of the question. It is not "*kiyamta pirya ve-rivya*"—did you fulfill the mitsva of procreation, but rather, did you try? Having a male and female child is not in our hands. Our responsibility is to try to have both genders.

This concern seemed to resonate in a written dialogue between R. Menachem Burstein, dean of Machon Puah, and various *posekim* in Israel. Among the questions that Rabbi Burstein posed in letters to key *posekim* was the question of using PGD for preventing genetic anomalies as well as for gender selection.⁷ Sephardic Chief Rabbi Amar permitted PGD for genetic reasons, as well as for *peru u-revu*, and *shalom bayit*. However, others, including R. Yehoshua Neuwirth, R. Ariel, and R. Meir Nissim Mazouz pointed out concerns for such permissibility, except when it came to preventing genetic anomalies. R. Neuwirth warned that such permissibility creates an environment in which

TRADITION

humankind begins to play God and warned against using PGD for this purpose.⁸

There is a need for the careful monitoring of how science is used in society. However, science in general and medical advancement in particular are means through which we celebrate our mission of *tikun olam* and our responsibility of *imitatio dei*.

NOTES

1. Concerns include whether one fulfills the commandment of procreation (R. Yitshak Ya'akov Weiss, *Minhat Yitshak* 1:50); can IUI be done while the woman is *nidda* (R. Moshe Feinstein, *Iggerot Moshe, Even ha-Ezer* 2:11); or the potential to alleviate this concern through removing *nidda mi-de'oraita* (R. Yitshak Ya'akov Weiss, *ibid.*).
2. Concerns about definition of maternity and paternity are discussed in a number of articles. See *Tehumin* vol. 5; R. Waldenburg, *Tsits Eli'ezer* 9:51, ch. 4:4; Kenneth Brander, "Artificial Insemination and Surrogate Motherhood through the Prism of Jewish Law," *Be-Or ha-Torah* 12, 59-65; comments of R. Elyashiv, *Nishmat Avraham* 4, *Hilkhot Pirya ve-Rivya*, p. 184; Michael J. Brody, "The Establishment of Maternity & Paternity in Jewish and American Law," *National Jewish Law Review* 3 (1988), 117-58 (a more up-to-date version can be found at <http://www.jlaw.com/Articles/maternity1.html>).
- Cases in which the sperm is extracted posthumously or the donor has already passed are discussed by R. Ezekiel Landau, *Noda bi-Yehuda, Mahadura Kama, Even ha-Ezer* 69; R. Shelomo Zalman Auerbach, "Artificial Insemination," *No'am* 1, 165; R. Saul Yisraeli, "Abahut be-Hazra'a she-Lo ke-Darka," *Torah she-Be'al Peh* 33 (1992), 41-46.
3. Ramban, *Torat ha-Adam, sha'ar ha-meihush, inyan sakkana*.
4. *Assia* 47-48, 14.
5. *Assia* 51-52, 56. Even R. Feinstein (*Iggerot Moshe, Hoshen Mishpat* 2:69), who considers it an act of murder to destroy a fetus at any age, would concur with the statements made regarding fetal material outside the uterus. His concern is based on the verse in Genesis (9:6) that requires the fetus to be *in utero (ba-adam)* to violate the prohibition he mentions in his responsa.
6. *Nishmat Avraham, Hilkhot Pirya ve-Rivya* 1:5.
7. To view these letters, see Kenneth Brander, "Playing God: Can I Choose my Child? PGD and Genetic Screening," 1 February 2006 [<http://www.yutorah.org/showShiur.cfm?shiurID=713523>].
8. The reference in *Nishmat Avraham* (*ibid.*) to R. Auerbach's halakhic ruling on sperm-wash limits its use to removing genetic challenges and not for gender selection. Looking at the language of this limitation may suggest that he would have the same concern for PGD when done for gender selection.

Rabbi Brander is Dean of Yeshiva University's Center for the Jewish Future and Rabbi Emeritus of the Boca Raton Synagogue.